

Sammenhæng og synergi i den pædagogiske grund-, efter- og videreuddannelsesindsats og mellem den pædagogiske uddannelse og forskning

Danske Professionshøjskoler oplæg til Folketingets høring om forskning og efteruddannelse inden for grundskolens fag 4. februar 2014.

Af Formand Danske Professionshøjskoler, Erik Knudsen

Styrket forskning, udvikling og efteruddannelse i grundskolens fag bidrager til endnu bedre læring i folkeskolen, og uddannelse og viden skal være baseret på et tæt og dynamisk samspil med den praktiske virkelighed i folkeskolen og have høj kvalitet og relevans i forhold til professionsudøverne og aftagerne.

Det stod klart i 1998, hvor det daværende DLH blev evalueret. Det var ambitionen i 2000, hvor daværende DPU blev etableret, og seminarierne blev samlet og styrket først i CVU'er og siden i professionshøjskolerne. Og det er stadig en sandhed og en rettesnor i dag.

Historien siden 2000 har budt på institutionelle krige. Men i de seneste år er samarbejdet faktisk blevet udbygget, og man er på rette spor. Men alt kan blive bedre. Den positive udvikling kan styrkes med politisk rygstød og incitament til tættere samarbejde og mindre institutionskrig, så der sættes fokus på viden til fordel for løsninger af samfundets udfordringer. Konkret kan det ske ved at politikerne understøtter udvikling af praksisrelevant viden ved at skabe incitament i form af ph.d. råd og strategiske FoU puljer rettet mod professionshøjskolernes og universiteternes samarbejde om praksisrelevant FoU.

FoU og VEU i alle folkeskolens fag

Der er stadig brug for at skabe et tættere samspil mellem folkeskolens fag, FoU i relation til folkeskolens fag og lærernes grund-, efter og videreuddannelse. Spørgsmålet er, hvordan man så skaber det i det landskab, vi står med her i 2014?

Der er ikke grundlag for at gå tilbage i historien og reetablere et DLH. Evalueringsrapporten i 1998 viste, at der var brug for fornyelse af DLH og en samling af de daværende pædagogiske fyrtårne med Danmarks Lærerhøjskole (DLH), Danmarks Pædagoghøjskole (DPH) og Danmarks Pædagogiske Institut (DPI).

Men der er brug for at styrke for at styrke den pædagogiske forskning i Danmark hvor professionshøjskolerne spiller en central rolle i et samspil mellem et eller flere universiteter for at kunne lykkes at indfri reform-visionerne i 2000.

Det der er brug for, er sammenhæng i folkeskoleindsatsen. Sammenhæng mellem grund-, efter- og videreuddannelse af folkeskolens lærere. Og sammenhæng mellem grund-, efter- og videreuddannelse af folkeskolens lærere og FoU-aktiviteterne i og for folkeskolen. Og der er brug for en koncentration og styrkelse af FoU-indsatsen i folkeskolens fag.

Professionshøjskolerne leverer

Professionshøjskolerne arbejder både som selvstændige institutioner og som samlet professionshøjskolesektor med at udvikle uddannelse og viden til folkeskolen. Professionshøjskolerne har et tæt, givtigt og udviklingsorienteret samarbejde med folkeskoler i alle egne af landet og med de 98 kommuner. Vi samarbejder som forening med KL og KL's udvalg på feltet, og vi deltager i møder, råd og udvalg om folkeskole, læreruddannelse, pædagogisk og didaktisk forskning og udvikling i både Uddannelsesministeriet og Undervisningsministeriet.

Professionshøjskolerne har været i gang længe, og vi er nået langt, men vil kunne løse opgaven endnu bedre, hvis vi fik politikernes og aftagernes opbakning og markering af et klart ejerskab til opgaven med at skabe et nationalt fundament for lærere, pædagoger og lederes viden- og kompetenceudvikling.

Samarbejde om og koordinering af den nationale udfordring

De danske folkeskoler står over for den samme store forandringsopgave. Det gør det relevant at tænke i en netværksorganisering, hvor kommuner og skoler inden for et geografisk område får mulighed for at dele viden og erfaringer og måske gennemføre dele af uddannelsesforløb i større netværkssklynger.

Det er vigtigt med en struktur, der også sikrer, at der sker en tæt koordinering med Undervisningsministeriets læringskonsulenter så professionshøjskolernes udbud og læringskonsulenternes understøttelse af udviklingen lokalt giver mest mulig kompetencemæssig synergi. Dertil kommer, at sektor-samarbejdet mellem professionshøjskolerne sikrer en naturlig national videndeling på området.

Den rette arkitektur for viden

Professionshøjskolerne ser en særlig forpligtigelse i forhold til at bedrive aktørinddragende og anvendelsesorienteret forskning og udvikling. Professionshøjskolerne har derfor arbejdet målrettet mod at udvikle principper for, hvordan man kan indgå i forsknings- og udviklingsprocesser – alene, sammen med universiteter og sammen med praksisområderne. Det er værd at bemærke, at der foregår en stigende koordinering af FoU-aktiviteter mellem professionshøjskolerne indbyrdes og i samarbejde med universiteterne.

Denne arkitektur for viden har professionshøjskolerne arbejdet med siden deres dannelse i 2008. Sektoren har arbejdet målrettet på at blive aktører der producerer og omsætter viden i forhold til professionernes uddannelser og praksisfelter, herunder ikke mindst folkeskolen. Tre rapporter fra 2013 fra hhv. Damvad, EVA og AKF om rammevilkår for professionshøjskolernes videngrundlag og videnomsætning dokumenterer dette.

Forskningsmæssig viden skal omsættes til praksis

Det er et mål for professionshøjskolerne, at forskningsmæssig viden skal omsættes i praksis. Udvikling skal være forskningsbaseret, ligesom praksis er en afprøvning på forskningsresultaternes robusthed. Forskningen skal udfordre praksis og vice versa. Ved at inddrage praksis, lærere og pædagoger, indhøstes en ekstra dimension i analysearbejdet. Det betyder også, at forsøg på enkelte skoler ikke kun gennemføres til glæde for den pågældende skole. Resultaterne fra forsøg skal være så tilpas generaliserbare, at også andre skoler kan have glæde af dem. Endelig skal ethvert forskningsprojekt formidles, så resultaterne kan anvendes bredt til at forandre praksis. Professionshøjskolernes FoU-miljøer har ansvar for at opbygge eksterne

samarbejder og rejse ekstern finansiering i relation til deres faglige områder ud fra følgende principper:

- At igangsætte forskning og udvikling baseret på den nyeste viden
- At omsætte viden fra forskning i praksis med henblik på forandring
- At udfordre forskning via dialog med praksis
- At formidle viden til en bredere kreds

Sammenhæng mellem viden, udvikling og undervisning

Professionshøjskolernes forskningsprogrammer, videntcentre og andre FoU-miljøer er også væsentlige i forhold til at sikre samspillet mellem forskning og uddannelse. FoU-miljøerne har ansvar for at formidle ny viden til uddannelsernes studieforløb og inddrage studerende i FoU-aktiviteter og projekter. Samspillet med uddannelserne skabes bl.a. gennem følgende tre forhold:

- Alle videnmedarbejdere er samtidig undervisere. De underviser ikke kun deres egne studerende i deres FoU-projekter, men deres videnproduktion inddrages også af deres andre kolleger.
- Alle videnmedarbejdere bidrager i samarbejde med uddannelsesledelsen til at skabe fysiske udviklingsmiljøer ved uddannelsesstedet.
- Alle uddannelser gør systematisk og kontinuerlig brug af videnmedarbejdere – fx ph.d.er – ved bachelorworkshops, pædagogiske dage, temadage, konferencer, workshops, mv.

Infrastruktur for samspil mellem evidensbaseret viden og praksisnære udfordringer

En anden afgørende forudsætning for at skabe sammenhæng og synergi i den pædagogiske grund-, efter- og videreuddannelsesindsats og mellem den pædagogiske uddannelse og forskning er at skabe den rette infrastruktur mellem evidensbaseret viden og praksis. Den rette infrastruktur skal sikre, at kompetenceudviklingen leveres i en landsdækkende struktur med en stabil kvalitet, og at der gennemføres systematiske evalueringer, der sikrer løbende tilpasning til både nationale og lokale behov.

Et nationalt program for lærere, pædagoger og lederes viden og kompetenceudvikling skal fx have fælles tematiske omdrejningspunkter, som knytter sig til de væsentligste udfordringer i skolen og tager afsæt i et forskningsbaseret vidensgrundlag og ensartede kvalitetskriterier. Professionshøjskolerne er oplagte leverandører af en sådan infrastruktur. Vi dækker alle egne af Danmark og har allerede et tæt samarbejde med kommuner og skoler om viden- og kompetenceudvikling. Dertil kommer, at professionshøjskolerne har et tæt og velfungerende samarbejde om forskning og udvikling, grunduddannelse (fx lærer- og pædagoguddannelsen) og efter- og videreuddannelsesudbud.

Professionshøjskolerne har med andre ord allerede etableret effektive samarbejdsflader i sektoren, som også kan levere en sammenhængende national indsats.

Udvikling af nye tilbud tæt på praksis

Professionshøjskolerne vil løfte opgaven med en erkendelse af, at sektorens eksisterende VEU-udbud ikke matcher alle fremtidige centrale udfordringer for skolerne. Der skal derfor udvikles nye tilbud, der kombinerer kompetencegivende uddannelse med meget praksisnære forløb, fx i form af aktionslæring e.l. Men også de kompetencegivende dele af udbuddet skal udformes så praksis- og handlenært som muligt, fx via brug af casebaseret undervisning, træningselementer mv.